

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2022

ALLMÄNT

Trafik- och patientskadenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer till avgörande och avge utlåtanden i enskilda ersättningsärenden enligt trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) och patientförsäkringslagen (948/2019) och att vid behov också ge allmänna rekommendationer om tillämpningen av dessa lagar. Nämnden i dess nuvarande form har varit verksam sedan ingången av år 2021.

Nämnden ska i syfte att förenhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

Statsrådet förordnar på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden och en vice ordförande för nämnden tills vidare och de övriga vice ordförandena samt medlemmarna för fem år i sänder. Ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna förordnas separat för vardera avdelningen.

Den som är part i ett ersättningsärende, till exempel den skadelidande eller försäkringsanstalten, kan begära att nämnden ger en rekommendation till avgörande. Nämnden kan också ge utlåtanden till domstolar.

Nämnden består av två avdelningar, av vilka den ena behandlar trafikskadeärenden och den andra patientskadeärenden. Avdelningarna är uppdelade i sektioner. Vardera avdelningen har tre sektioner.

Vid nämndens allmänna möte behandlas ärenden som gäller nämndens arbetsordning, budget, bokslut och val av revisorer samt allmänna rekommendationer om tillämpningen av lag.

Ärenden om enskilda rekommendationer till avgörande och utlåtanden avgörs i avdelningens plenum eller en sektion på föredragning. I plenum behandlas ärenden som är av mer vittomfattande principiell betydelse för tillämpningen av lag.

Vissa ärenden kan enligt 9 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden avgöras utan att de behandlas i en sektion, och nämnden behöver inte behandla ett ärende om de förutsättningar som anges i 8 § är uppfyllda. Förfarandet är skriftligt. Behandlingen av ärenden i nämnden är avgiftsfri. I fråga om trafikskador är nämnden också ett alternativt tvistlösningsorgan (ADR-organ) som avses i direktiv 2013/11/EU.

Nämndens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos Trafikförsäkringscentralen när det gäller trafikskadeärenden och hos Patientförsäkringscentralen när det gäller patientskadeärenden. Finansinspektionen fastställer storleken av de avgifter som ska tas ut hos Trafikförsäkringscentralen och

Patientförsäkringscentralen. För tillsynen över de förfaranden som iakttas i finansieringen av nämnden och i nämndens verksamhet i övrigt svarar Finansinspektionen.

Nedannämnda sifferuppgifter inom parentes avser år 2021, om inget annat nämns särskilt.

NÄMNDENS FÖRVALTNING, ALLMÄNNA MÖTEN OCH PLENUM SAMT SEKTIONERNAS SAMMANTRÄDEN

År 2022 sammanträdde nämndens allmänna möte 5 gånger. Under verksamhetsåret meddelade det allmänna mötet sammanlagt 8 tillämpningsanvisningar som närmast anknöt till ersättning för trafikskador.

Nämndens förvaltningssektion sammanträdde 3 gånger. Till förvaltningssektionen hör enligt förordningen om trafik- och patientskadenämnden nämndens ordförande och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla samt högst fyra andra medlemmar som förordnats av det allmänna mötet. Medlemmarna i förvaltningssektionen var utöver nämndens ordförande och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla Päivi Salo, Marja-Liisa Judström, Antti T. Leinonen och Pasi Nieminen. Ersättarna var Mika Falck, Jussi Haapala, Jyrki Kössi och Juhani Puurunen.

Trafikskadeavdelningen sammanträdde i plenum 3 gånger. Då behandlades 7 rekommendationer till avgörande.

Trafikskadeavdelningen är uppdelad i tre sektioner. I en av dem behandlas ersättningsfrågor med anknytning till ortopediska skador som uppkommit vid trafikskador, i en annan sektion behandlas ersättningsfrågor med anknytning till neurologiska skador och i en tredje behandlas ersättningsfrågor med anknytning till saksador och fördelning av ersättningsansvaret. Sektionerna sammanträdde 101 (90) gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 2 101 (1 609) begäranden om rekommendation till avgörande. Vid trafikskadeavdelningen avgjordes 88 (79) ärenden av ordföranden tillsammans med en jurist.

Patientskadeavdelningen är likaså uppdelad i tre sektioner. Avdelningen höll 8 (7) plenarmöten där 27 (44) rekommendationer till avgörande behandlades. Sektionerna inom patientskadeavdelningen sammanträdde 54 (47) gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 1 090 (823) rekommendationer till avgörande. Vid patientskadeavdelningen avgjorde ordföranden 92 ärenden tillsammans med en jurist. Vid avdelningen slutfördes dessutom behandlingen av 11 anhängiga ärenden på något annat sätt.

PERSONAL

Utöver ordföranden och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla arbetade vid nämnden under verksamhetsåret förvaltningschefen som föredraganden närmaste chef och den ansvarige juristen som beredarnas närmaste chef.

I genomsnitt uppgick personalen (exkl. ordföranden och den vice ordförande som

har uppdraget som huvudsyssla) till 26 personer, av vilka 12 vid trafikskadeavdelningen och 14 vid patientskadeavdelningen. I genomsnitt arbetade 3 (2) byråsekreterare som beredare vid trafikskadeavdelningen och 5 (5) byråsekreterare som beredare vid patientskadeavdelningen. Av beredarna var en samordnare av informationssystemet vid sidan av beredningsarbetet och en var personalförvaltningsassistent, dessutom var en av föredragandena dataskyddsbud vid sidan av sitt huvudsakliga uppdrag. Två föredragande var anställda i bisyssla.

Trafikskadeavdelningen hade 31.12.2022 sammanlagt 10,0 (7,8) föredragande där föredragande i bisyssla inte ingår. Vid patientskadeavdelningen fanns det 31.12.2022 sammanlagt 8,0 (7,9) föredragande.

Under årets lopp sade fyra föredragande vid trafikskadeavdelningen upp sig, och tre nya föredragande började arbeta vid nämnden. En byråsekreterare som arbetat vid trafikskadeavdelningen avslutade sin anställning. Under året rekryterades en byråsekreterare i tillsvidareanställning. Vid patientskadeavdelningen övergick en visstidsanställd föredragande i en annan arbetsgivares tjänst.

I praktiken har avdelningarnas resurser förblivit i stort sett på det föregående årets nivå, när man ser till hela året.

Vid nämnden fanns 31.12.2022 sammanlagt 33 (34) personer, där ordföranden och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla är inräknade. Sammanlagt 28 av personerna hade tillsvidareanställningar, medan 5 (11) personers anställningar var tidsbegränsade. Sammanlagt 2 personer var familjelediga.

En förteckning över dem som 31.12.2022 var medlemmar i nämnden finns i bilagan. Under verksamhetsåret kunde ingen ortoped knytas till uppdraget som ersättare vid trafikskadeavdelningen, så nämnden hade en medlem färre än det antal som föreskrivs i lagen om trafik- och patientskadenämnden.

Nämnden har också permanenta sakkunniga som patientskadeavdelningen utsett i plenum och som företräder olika medicinska specialiteter. Utöver dem finns andra sakkunniga. Antalet sakkunniga och permanenta sakkunniga förändrades inte på något betydande sätt i förhållande till det föregående året. Vid utgången av år 2022 hade nämnden 76 permanenta sakkunniga.

VERKSAMHET

Det främsta målet år 2022 var att öka antalet avgöranden, minska antalet ärenden som väntar på att avgöras och förkorta behandlingstiderna. Vardera avdelningen uppnådde målet i fråga om antalen, och patientskadeavdelningen nådde målet för behandlingstidernas del. Den gynnsamma utvecklingen bottnar bl.a. i att nämndens verksamhet etablerades, personalresurserna ökades, antalet sammanträden växte och personalsituationen förblev relativt stabil.

Ett projekt som var gemensamt för hela personalen bestod i att arbetsprocessernas avdelningsspecifika innehåll och skillnader kartlades. Processen ledde till att det gjordes upp en förteckning över ändringar som måste genomföras genast och en arbetsplan över sådant som det gäller att utveckla längre fram.

Hösten 2022 började också det sista av de stora trafikförsäkringsbolagen använda nämndens elektroniska portal. Även om en beskrivning av benämning av bilgedokument i de elektroniska begärandena om rekommendationer till avgörande gjordes upp i det sammanhanget sysselsätts nämnden fortfarande av att dokumentens tekniska kvalitet varierar, liksom också praxis för benämning av dokumenten. Det är inte möjligt att påverka den rikliga förekomsten av dokumentbilagor vid personskador.

Under året tog också patientskadeavdelningen i bruk en elektronisk begäran om rekommendation till avgörande, med vars hjälp skadelidande kan anhängiggöra sitt ärende hos nämnden samt ge in ytterligare utredning via en skyddad elektronisk förbindelse.

Vid trafikskadeavdelningen har uppdraget som ortopedersättare varit vakant ända sedan nämnden i dess nuvarande form inledde sin verksamhet. Tillgången till skickliga medicinska experter är central för nämndens avgörandeverksamhet. En lösning i frågan kunde dock inte nås år 2022.

Under året publicerades på nämndens webbplats för första gången också referat av avgöranden som gällde patientskador. Avsikten är att fler sådana ska publiceras varje år. Också analysverktyget på nämndens webbplats byttes under året till en informationssäkrare version. Omkring 52 000 besök gjordes på nämndens webbplats år 2022. Populärast näst efter söksidan var de olika ersättningsposterna i de ersättningsinstruktioner som gäller trafikförsäkringen.

En ny allmän instruktion om behandling av personuppgifter bereddes mot slutet av året.

Inom nämnden finns en grupp som planerar utbildning med syfte att utveckla personalens yrkesskicklighet. Bland de teman som togs upp fanns rehabilitering och ryggmärgsskador samt smärta och smärtbehandling.

Mot slutet av året bereddes tillsammans med företrädare för personalen ett dokument gällande nämndens premieringssystem. Principerna i dokumentet fungerar i fortsättningen som underlag för utveckling av premieringssystemet.

Nämndens förvaltningschef deltog i den av SHM tillsatta arbetsgrupp som beredde det nationella genomförandet av trafikförsäkringsdirektivet. Under verksamhetsåret bereddes också lagen om ett register över bindningar och bisysslor (507/2023), vilken träder i kraft 1.1.2024 och främjar offentligheten även för bindningar som medlemmarna i trafik- och patientskadenämnden har.

Friskvården främjades genom stöd till personalens motions- och kulturaktiviteter.

EKONOMI

Nämndens verksamhetskostnader var 3 833 328,78 € (3 940 196,06 €). Trafikskadeavdelningens andel var 1 879 545,44 € (1 940 748,29 €) och patientskadeavdelningens andel var 1 953 783,34 € (1 999 447,77 €).

Verksamhetskostnaderna sjönk med ca 107 000 € från den föregående räkenskapsperioden.

Utfallet i fråga om verksamhetskostnader understeg det budgeterade anslaget (4 516 545 €) med cirka 683 000 €. Trafikskadeavdelningens underskott var cirka 220 000 € mindre än det budgeterade anslaget (2 099 613 €), och för patient-skadeavdelningens del var det faktiska underskottet nästan 463 000 € mindre än anslaget (2 416 932 €).

I bokslutet uppgick personalkostnaderna till sammanlagt 2 979 010,81 €. I summan ingår inte frivilliga personalkostnader. När de beaktas var personalkostnaderna 3 108 521,59 € (3 098 050,56 €). I budgeten hade 3 676 644,77 € avsatts för dem, så utfallet var cirka 490 000 € mindre än anslaget. Detta förklaras bland annat av att personalkostnaderna över lag var mindre än förväntat, sakkunnigarvordena förblev på en måttlig nivå, löneutgifterna för anställda i bisyssla var mindre än förväntat och rekryteringen av en deltidsanställd konsulterande sakkunnigläkare inte genomfördes under året.

Personalkostnaderna, där också arvoden inklusive bikostnader som betalas till nämndens medlemmar och sakkunniga ingår, utgjorde cirka 81 % av de totala kostnaderna (71 %).

Lokalkostnaderna var cirka 293 000 € (cirka 331 000 €). Skillnaden mellan åren beror på att överlappande lokalhyror hade betalats för de två kontoren år 2021.

IKT-kostnaderna var cirka 179 000 €, medan de det föregående året var cirka 200 000 €. I budgeten hade 323 000 € reserverats för dem. Skillnaden mellan anslaget och utfallet beror bl.a. på att en del av utrustningen anskaffades redan det föregående året och på att vissa projekt (utveckling av sökfunktionerna, revision av informationssäkerheten och utveckling av den elektroniska begäran om rekommendation till avgörande) överflyttades till år 2023.

Utfallet för övriga kostnader exkl. frivilliga personalkostnader var 724 807,19 € (842 145,50 €). I nästan alla kategorier av övriga kostnader understegs de budgeterade anslagen. De största undantagen från detta var företagshälsovården och informations- och kommunikationskostnaderna.

I bokslutet har kostnaderna fördelats så noggrant som möjligt mellan patient- och trafikförsäkringsärendena. Kostnaderna har hänförs till avdelningarna antingen utgående från orsaksprincipen eller på basis av antalet personer. Avdelningsspecifika resultaträkningar ingår bland bokslutsnoterna.

Som eget kapital i balansräkningen har tagits upp rörelsekapitalet 200 000 €, som ska säkerställa finansieringssituationen för nämndens avdelningar i eventuella särskilda situationer. Finansinspektionen godkände detta förfarande 30.6.2021.

Vid trafikskadeavdelningen var kostnaderna per avgörande 856 € (1 145 €), medan de var 1 605 € (2 169 €) vid patientskadeavdelningen. Kostnaderna innefattar också investeringar med lång verkningstid som inte periodiseras. Skillnaderna

mellan avdelningarna förklaras av innehållsmässiga skillnader mellan de ärenden som behandlas och av att det i patientskadeärenden är vanligare att inhämta utlåtanden hos externa sakkunniga än i trafikskadeärenden.

STATISTIK

År 2022 kom 2 919 begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande in till nämnden (3 101). Av dem gällde 1 916 trafikskador (2 105) och 1 003 patientskador (996). Nämnden behandlade totalt 3 416 ärenden, av vilka 2 196 (1 695) var trafikskador och 1 220 (922) var patientskador. De avgjorda ärendena var alltså 497 fler än de ärenden som kom in.

Ett enskilt avgörande innehåller ofta ställningstaganden till många olika ersättningsposter.

Vid årets utgång var 2 275 (2021: 2 772) ärenden anhängiga. Av dem var 1 305 trafikskador (1 585 år 2021) och 970 patientskador (1 187 år 2021). Antalet anhängiga ärenden som överfördes till år 2023 sjönk därmed med 497.

Trafikskador

Av de 1 916 begäranden om rekommendation till avgörande som kom in år 2022 sändes 1 107 in av trafikförsäkringsanstalter och 809 av skadelidande eller ersättnings sökande.

Vid trafikskadeavdelningen bestod den största kategorin av ärenden av ersättningsfrågor med anknytning till personskador. Av de sammanlagt 3 958 ersättningsposterna stod personskadorna för cirka 89 % (86 % år 2021), medan sakskadornas andel var cirka 11 %. Här ingår inte de 84 ärenden som avgjordes av ordföranden tillsammans med en jurist.

Bland personskadorna var de största kategorierna av ärenden rekommendationer om ersättningsposterna sveda och värk och annat tillfälligt men, 800 (623) stycken, rekommendationer om bestående men, 783 (627) stycken, och rekommendationer om bestående kosmetiskt men, 677 (526) stycken. Bland sakskadorna var den största enskilda kategorin av ersättningsfrågor fördelning av ersättningsansvaret; antalet rekommendationer till avgörande om dem var 271 (253) stycken.

I ärenden som avses i 66 § i trafikförsäkringslagen och där försäkringsanstalten begär rekommendation till avgörande avvek den rekommendation till avgörande som trafikskadeavdelningen gav från försäkringsanstaltens ståndpunkt i 28,6 % av fallen i fråga om saksador och i 26,6 % av fallen i fråga om personskador (30,5).

För ändringsansökningarnas del (av vilka största delen är ADR-ärenden) avvek den rekommendation till avgörande som trafikskadeavdelningen gav från försäkringsanstaltens ståndpunkt i 20,3 % av fallen i fråga om saksador och i 20,9 % av fallen i fråga om personskador.

När man betraktar alla rekommendationer till avgörande som gavs år 2022 av trafikskadeavdelningen i fråga om olika ersättningsposter var ändringsprocenten 25

(29 %).

Som ändringar statistikförs alla avvikelser från försäkringsanstaltens ståndpunkt och också ändringar av beloppen inom en ersättningsklass i fråga om ersättningar för immateriella skador.

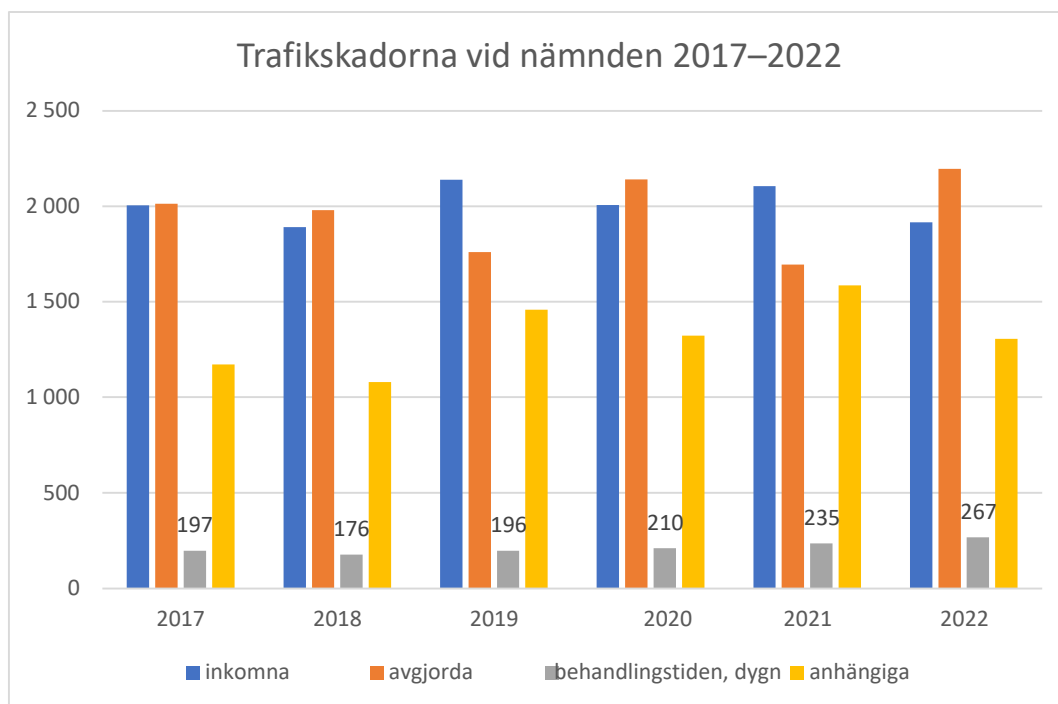
Vid årets utgång var 1 305 (31.12.2021: 1 585) begäranden om rekommendation till avgörande anhängiga.

År 2022 var den sammanlagda behandlingstiden för de ärenden som trafikskadeavdelningen avgjorde 267 (235) dygn räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Av detta utgjorde den behandlingstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) 34 dygn (33 dygn), så den egentliga behandlingstiden var 243 dygn (234 dygn).

När det gällde ändringansökningar (av vilka största delen är ADR-ärenden) var behandlingstiden år 2022 sammanlagt 277 (235) dygn. Av detta utgjorde den behandlingstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) 33 dygn (35 dygn), så den egentliga behandlingstiden var 244 dygn (200 dygn).

Den främsta orsaken till att behandlingstiderna blev längre bestod i att flera fall som varit anhängiga allra längst slutbehandlades under året.

Under verksamhetsåret fick nämnden in 8 meddelanden om att en trafikförsäkringsanstalt inte kommer att iaktta nämndens rekommendation till avgörande (6). Av dem kom 7 från ett och samma försäkringsbolag.

Patientskador

När det gällde de 1 220 avgöranden som träffades år 2022 var det i 1 038 fall ersättningsökande som hade begärt att få en rekommendation till avgörande, i 171 fall Patientförsäkringscentralen och i 8 fall försäkringstagare. Dessutom kom en begäran om rekommendation till avgörande in från en annan försäkringsanstalt, och två begäranden om utlåtande sändes in av domstolar.

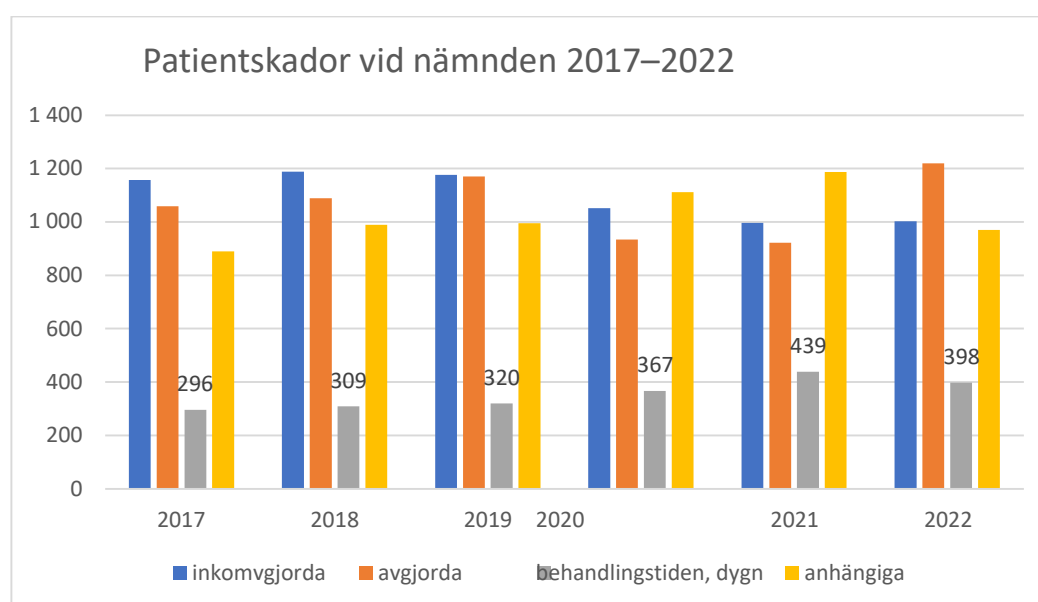
Vad ersättningsgrunden beträffar gällde största delen av fallen vårdskador (901), därefter kom infektionsskador (65) och på tredje plats kom oskäligen skador (21).

De tre allmännaste ersättningsposterna var inkomstbortfall (90 avgöranden), bestående men (40) och tillfälligt men (40).

I avgöranden som gällde ersättningsgrunden (huruvida det är fråga om patientskada) ansågs det i sammanlagt 58 av 722 rekommendationer till avgörande vara fråga om en patientskada, så ändringsprocenten var 8 (10). I ärenden där det var fråga om beloppet av ersättning som skulle betalas rekommenderades ytterligare ersättning i sammanlagt 98 fall medan sådan inte rekommenderades i 154 fall. Här var ändringsprocenten alltså 34,6. När man betraktar alla rekommendationer till avgörande som patientskadeavdelningen gav (både ersättningsgrunden och ersättningsbeloppet) var ändringsprocenten 15,4 (16,5 %).

Vid årets utgång var 970 (1 187) begäranden om rekommendation till avgörande anhängiga.

År 2022 var den sammanlagda behandlingstiden för de ärenden som patientskadeavdelningen avgjorde 398 dygn (439 dygn) räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Den behandlingstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) går inte att få fram ur ärendehanteringssystemet.

CENTRALA NYCKELTAL FÖR TRAFIKSKADEAVDELNINGEN

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande: 1916 (2 105)

Avgöranden: 2 196 (1 695)

Anhängiga 31.12.2022: 1 305 (1 585*)

Genomsnittlig behandlingstid: 267 dygn (235 dygn), varav 34 dygn sådan behandlingstid som nämnden inte kan inverka på.

Verksamhetskostnader år 2022: 1 879 545,44 € (1 940 748,29 €).

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 856 € (1 144 €).

Genomsnittligt personalantal: 12 personer.

* Uppgiften för år 2021 är inte jämförbar med uppgiften i verksamhetsberättelsen för år 2021.

CENTRALA NYCKELTAL FÖR PATIENTSKADEAVDELNINGEN

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande: 1 003 (996)

Avgöranden: 1 220 (922)

Anhängiga 31.12.2022: 970 (1 187)

Genomsnittlig behandlingstid: 398 dygn (439 dygn)

Verksamhetskostnader år 2022: 1 953 783,34 € (1 999 447,77 €).

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 1 601 € (2 169 €).

Genomsnittligt personalantal: 14 personer.

Bilaga: Nämndens medlemmar 31.12.2022